

2025-12-29

Dnr: 25/SN0230

**Tillsynsplan 2026 Torsås kommun,
gällande kontroll av serveringstillstånd,
tobaksförsäljningstillstånd,
detaljhandel/servering av folköl,
försäljning av receptfria läkemedel och
tobaksfria nikotinprodukter.**

Inledning

Socialnämnden i Torsås kommun handlägger ansökningar om alkoholserveringstillstånd och tobakstillstånd. Nämndens ansvar omfattar tillsyn över serveringsställen med serveringstillstånd samt försäljningsställen med tillstånd för tobak och liknande produkter. Man utövar även tillsyn för receptfria läkemedel, tobaksfria nikotinprodukter och e-cigarett utifrån gällande lagar. Socialnämnden har som operativ tillsynsmyndighet under alkohollagen krav på sig att upprätta en tillsynsplan som omfattar nämndens ansvarsområden.

Upprättandet av en tillsynsplan ska bidra till att verksamheten planerar och samordnar sin tillsyn kostnadseffektivitet. Genom tillsynsarbetet i Torsås kommun vill vi verka för en ansvarsfull alkoholservering och få bort missförhållande och få till stånd ett gott samarbete mellan kommun och näringsidkare. Kommunens uppgift är att vägleda tillståndshavarna och kontrollera att reglerna följs, samt förhindra uppkomst av skador och skydda minderåriga.

Folkhälsomyndigheten är den instans som utöver central tillsyn för lagefterlevnad och meddelar allmänna råd till vägledning och tillämpning av respektive lag.

Länsstyrelsen utövar tillsyn inom länet, länsstyrelsen ska också biträda kommunerna och polismyndigheten.

Läkemedelsverket har tillsyn över efterlevnaden av "lagen om handel med receptfria läkemedel" och de anslutande föreskrifter som finns knutna till lagen. Den kommun där detaljhandeln med vissa receptfria läkemedel bedrivs, ska kontrollera efterlevnaden av denna lag och av de föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen. Syftet med lagstiftningen är att motverka att människor skadas samt att upprätthålla en god kvalitet på de receptfria läkemedlen.

Lagstiftning inom respektive områden är skyddslagar vars huvudsyfte är att begränsa skadeverkningar.

Gällande lagar

- Alkohollag (2010:1622)
- Lag (2018:2088) om tobak och liknande produkter
- Lag (2022:1257) om tobaksfria nikotinprodukter
- Lag (2009:730) om handel med receptfria läkemedel

Socialnämndens uppdrag

Den yttersta ansvarige för ärenden enligt alkohollagen och lagen om tobak och liknande produkter, lag om tobaksfria nikotinprodukter och lag om handel med receptfria läkemedel i varje kommun är Kommunfullmäktige. Kommunfullmäktige i Torsås kommun har delegerat beslutsfattandet till socialnämnden. Det innebär att de har det politiska ansvaret för kommunens tillsyn inom områdena. I Torsås kommun har man ett samverkansavtal med Nybro Kommun varifrån tillsynsarbetet utgår ifrån en anställd alkohol- och tobakshandläggare.

Handläggarens tjänst i Torsås kommun uppgår 2026 till 2/5 del av en heltidstjänst, övrig tid arbetar handläggaren med liknande uppdrag i samma frågor för Nybro kommun.

Täta kontakter och möten med Länsstyrelsen och övriga handläggare i länet sker genom ett nätverk ska ge informationsinhämtning och utveckling av det egna arbetet.

Mål och syfte

Målet är att bedriva tillsyn av de alkohol- och tobakspolitiska syftena så att lagen upprätthålls, samt bevaka att lagens olika krav på tillståndshavarens lämplighet alltjämt är uppfyllda.

Tillsynsarbetet är till stor del förebyggande syfte för att undvika störningar och olägenheter och genom det främja god hälsa och en trivsamt miljö för kommunens medborgare.

Arbetet syftar till att motverka överkonsumtion, missbruk, försäljning till underåriga och våld i restaurangmiljöer.

Arbetet syftar till att bidra till näringsidkares regelbundenhet genom tillgänglighet, information, råd och stöd.

Tillsynen som avses är den genom alkohol och tobakslagen föreskriven kommunerna och polismyndigheten. Syftet är i första hand att försäkra sig om en ansvarsfull servering och försäljning och begränsa tillgängligheten för märkbart berusade och underåriga. Alkohol och tobakslagarna är båda skyddslagstiftningar med syfte att begränsa skador och olägenheter.

Arbetet på dessa områden genomförs i enlighet med gällande lagstiftning och i samverkan mellan Nybro och Torsås kommun.

Tillsyn över serveringstillstånd

Alkohollagen är en social skyddslag med syfte att begränsa alkohollagens skadeverkningar. Tillståndshavare ska vara såväl personligt som ekonomiskt lämpliga utifrån alkohollagen för att bedriva serveringstillståndsrorelse. Med tillsyn menas att kontroll mot tillståndshavaren ska ske så att lagen följs.

Olika Former av tillsyn gällande serveringsställen

Förebyggande tillsyn

Förebyggande tillsyn är arbete som leder till olägenheter och problem inte uppstår. Det sker genom rådgivning, information och utbildning. Redan vid ansökningsstadiet skapas en god grund för dialog, förståelse och samarbete. Kommunen arbetar kontinuerligt för att sprida kunskaper om hur alkohollagen ska omsättas i det praktiska arbetet på serveringsstället.

Inre Tillsyn

Med inre tillsyn avses kontroll av uppgifter från olika myndigheter och att förutsättningarna för serveringstillståndet fortfarande är uppfyllda. Mellan vissa myndigheter finns en upplysningsskyldighet och till exempel polismyndigheten ska underrätta kommunen om förhållanden som är av betydelse för tillsynen, inre tillsyn görs kontinuerligt.

Inre tillsyn består av:

- Bevakning av PBI:s (Person med Betydande Inflytande) ekonomiska lämplighet med hjälp av kreditupplysningsföretag och samverkan med andra myndigheter såsom Skatteverket och Polismyndigheten
- Bevakning av, om tillståndshavaren sköter mot samhället i allmänhet såsom exempelvis betalning av skatter i tid.
- Bevakning av, om tillståndshavaren försätts i konkurs.
- Bevakning av, om tillståndshavaren byter företrädare.
- Kontroll av personer med betydande inflytande (så kallad PBI) hos tillståndshavaren vad gäller dennesandel. Detta genomförs med hjälp av Polismyndigheten.
- Bevakning i samarbete med Räddningstjänsten av att restaurangen uppfyller brandskyddsbestämmelser.
- Bevakning av restaurangernas marknadsföring i sociala medier och tryckta medier.
- Bevakning av att restaurangrapporter lämnas in i tid.
- Medverka i nätverk med andra myndigheter för att utbyta erfarenheter och kunskap.
- Hantera tips från allmänhet och media.
- Bevakning av affärs- och släktrelationer hos tillståndshavare.

Yttre tillsyn

Den yttre tillsynen innebär en kontroll av att restaurangernas alkoholservering sker i enlighet med dess tillstånd och inte sker i strid mot gällande lag i övrigt. Det kan vara hur verksamheten bedrivs med avseende på ordning och nykterhet och att serveringen inte sker till underårig och/eller märkbart påverkade personer, förekomsten av lagad eller tillredd mat och att serveringsansvarig person finns på plats. Att försäljning sker i enlighet med tillståndet som det framgår av tillståndsbeviset. Vilket/vilka slag av alkoholdrycker som serveras, om servering sker till allmänheten eller slutna sällskap, serveringslokalen, att nödutgångar är väl utmarkerade och fria från hinder, kökets beskaffenhet, matutbud, serveringstid, samt, i förekommande fall, om meddelande villkor följs. Vidare kontrolleras att förvarings- och förtäringförbuden efterlevs, tillgången på lättdrycker, prissättning och att de särskilda bestämmelserna om marknadsföring följs samt att försäljningen bokförs. Även myndighetsgemensamma tillsynsinsatser kan vid bedömt behov genomföras under året hos tillståndshavare. Exempelvis på andra myndigheter som kan vara aktuella vid sådana är; Polismyndigheten, skatteverket, försäkringskassan, tullverket och arbetsmiljöverket.

Stadigvarande serveringstillstånd i Torsås och Nybro kommun

I kommunerna finns det vid årsskiftet 2025/2026 totalt 24 stycken stadigvarande serveringstillstånd (8 st i Torsås och 16 st i Nybro). Tillsynsfrekvensen i Torsås kommun ska vara minst ett oanmält besök per år, även inre tillsyn genomförs löpande under året för samtliga tillståndshavare.

Tillfälliga serveringstillstånd

Tillsyn sker även vid tillfälliga serveringstillstånd till allmänhet och slutna sällskap. Tillsynsfrekvensen av dessa bedöms utifrån arrangemangets art, tidpunkt för servering, bedömt besöksantal och i samråd med polismyndigheten.

Servering och detaljhandelsförsäljning av folköl

Den som bedriver detaljhandel med eller servering av folköl är skyldig att anmäla det till kommunen. Anmälan ska ha kommit in till kommunen innan försäljningen eller serveringen påbörjats. Enligt alkohollagen ska den som bedriver detaljhandel eller servering av folköl utöva särskild tillsyn över försäljningen och ansvara för att det finns för verksamheten lämpligt egenkontrollprogram. Varje anmält serveringsställe ska ha minst ett årligt tillsynsbesök. Vid tillsyn kontrolleras exempelvis förvaring, egenkontrollskännekod hos personalen samt att tydlig att tydlig skylt om ålderskrav för köp finns vid försäljnings/serveringsstället.

Gårdsförsäljning

I juni 2025 infördes gårdsförsäljning i alkohollagen. Gårdsförsäljningstillstånd beslutas av kommunen är tillfälliga till sista maj 2031 då en eventuell förlängning kommer att utredas av Riksdagen. Gårdsförsäljning kan meddelas till småskalig oberoende producent av egentillverkade alkoholdrycker i samband med ett kunskapshöjande besöksarrangemang. I Torsås kommun finns inför 2026 för närvarande ingen tillståndshavare. Samma regler om lämplighetskrav som för serveringstillstånd gäller för Gårdsförsäljning. Vid ev framtida tillstånd ska tillståndshavare av gårdsförsäljning få ett årligt tillsynsbesök. Fortsatt omvärldsbevakning i frågan och tid att svara allmänheten på frågor finns avsatt.

Förenklingsrådet förslag om eventuell regeländring Alkohollag (2010:1622) från och med 1 juli 2026

Regeringskansliets Förenklingsråd överlämnade hösten 2025 ett förslag som innebär förändringar i alkohollagen och för restaurangbranschen. Förenklingsrådet förslag är att alkohollagens krav på mat, sittplatser i inomhuslokal och eget kök slopas. Förenklingsrådets förslag på lagändringar är att dessa blir verklighet den 1 juli 2026. Förslaget är nu ute på remiss, Om Riksdagen beslutar om en lagändring med verkställande under 2026 så skulle den innebära ett tillfälligt merarbete för Socialnämnden i Torsås. En förändring förväntas leda till behov av extra arbete årets andra halva. Socialnämnden behöver i detta scenario nå ut med information i kommunen om vad som gäller efter regeländringen. Exempelvis behöver kommunens fastställda riktlinjer gentemot alkohollagen revideras. Även kommunens E-tjänster för ansökningsförfarande behöver då uppdateras.

Tillsyn av försäljningstillstånd av tobak och liknande varor

Lag 2018:2088 om tobak och liknande produkter är en skyddslag. Den som beviljats tillstånd ska vara såväl ekonomiskt som personligt lämplig. Lagens krav för tillstånd måste löpande uppfyllas även efter att tillstånd meddelats. Därav har kommunen på Folkhälsomyndighetens uppdrag tillsyn på området i den kommun där tillståndet meddelats.

Den som bedriver detaljhandel eller partihandel med tobaksvaror ska utöva särskild kontroll enligt lag om tobak och liknande produkter. En sådan kontroll ska dokumenteras i ett egenkontrollprogram som skickas in till kommunen. Egenkontrollprogrammet är likartat med det som avser försäljning av folköl och kan därav se ut på liknande sätt. Det som skiljer mot folköl är att det inte krävs godkänd livsmedelslokal eller utbud av mat vid tobaksförsäljning.

Kommunen ska enligt lagen om tobak och liknande produkter bedriva tillsyn över att tobakslagens bestämmelser följs. Om

missförhållanden upptäcks kan kommunen meddela innehavaren av försäljningstillstånden en varning vid överträdelser. Kommunen kan även under vissa förutsättningar återkalla ett försäljningstillstånd vid upprepade överträdelser eller allvarliga missförhållanden. Kommunen har även befogenheter att ge föreläggande och viten för att lagen ska upprätthållas.

Tillsyn av försäljning av tobaksfria nikotinprodukter

För tobaksfria nikotinprodukter gäller lag (2022:1257) om tobaksfria nikotinprodukter. För den som avser sälja dessa produkter gäller anmälningsplikt innan försäljning får påbörjats, med detta ska lämpligt egenkontrollprogram för verksamheten bifogas.

Förebyggande och inre tillsyn vid försäljning av tobak, liknande varor och tobaksfria nikotinprodukter.

Kommunen upprätthåller register över försäljningsställen för tobak samt anmälningspliktiga varor.

Kommunen bistår näringsidkare kontinuerligt med information och hjälper den att tolka lagens krav.

Kommunen samverkar med andra myndigheter i frågor om tillsyn av försäljning samt dokumenterar rutiner och tillsynsarbete.

Vid inre tillsyn av tillståndshavare har kommunen rätt att genom remissförförande till Polismyndigheten få uppgift över eventuell registrerad eller uppkommenandel. Torsås kommun får även efter godkännande från tillståndshavare sända remiss till Skatteverket för kontroll av skötsamhet. Torsås kommun använder sig utöver dessa verktyg även kreditbevakningstjänst där eventuell misskötsel av tillståndshavare flaggas, varpå tillsynsäreende kan startas.

Yttre tillsyn för försäljning av tobak, och nikotinfria produkter

Kommunen och Polisen bedriver delat ansvar att tillsyn över att lagen följs på de försäljningsställen som finns i kommunen.

Kommunen bistår Polismyndigheten med register över vilka som har giltigt tillstånd. Samtliga tillståndshavare ska ha minst ett yttre tillsynsbesök under året. Yttre tillsyn är kontroll av tillståndshavares verksamhet på plats. Tillsynsbesök sker oanmält för att kontrollera att verksamheten bedrivs i enlighet med lag om tobak och liknande produkter.

På begäran har tillsynsmyndigheten rätt att få den information och de handlingar som behövs för att utöva tillsynen vid tillsynsbesöket. Tillsynspersonalen har rätt att kontrollera butikens samtliga lokal och förrådsutrymmen.

Kommunen kontrollerar även att egenkontrollprogram finns upprättat samt dess efterlevnad. Kommunen kontrollerar bland annat att det finns tydlig skylt om 18 års gräns, att produkterna har korrekt märkning, näringsidkarens informationsansvar till personalen, styckförpackningar av cigaretter ej understiger riktlinjer, att marknadsföringen sker lagenligt samt att åldersgränsen upprätthålls.

Torsås kommun genomför kontrollköp minst en gång per år hos ett antal utvalda verksamheter. Syftet är att i dialog förbättra och vid behov utveckla fungerande rutiner för ålderskontroll.

Även myndighetsgemensamma tillsynsinsatser kan efter bedömt behov genomföras under året hos tillståndshavare. Exempelvis på andra myndigheter som kan vara aktuella vid sådana är; Polismyndigheten, skatteverket, försäkringskassan, tullverket och arbetsmiljöverket.

Receptfria läkemedel

Kontroll av att försäljning av receptfria läkemedel sker enligt gällande lag och föreskrifter bedrivs genom kontrollbesök på försäljningsställen. Kommunen ska också ge råd och information. Kontrollbesök sker i Torsås kommun löpande under hela året. Kommunens målsättning är att samtliga försäljningsställen för receptfria läkemedel ska besökas av kommunens handläggare minst en gång varje år. Uppföljande kontroll vid konstaterad brist ska ske. Vid svåra bedömningar kan Läkemedelsverket biträda vid kontrollbesök. Vid allvarliga brister och brister som ej åtgärdats vid uppföljande besök rapporterar Torsås kommun vidare bristen till Läkemedelsverket som tar över hanteringen av ärendet.

Rökfria miljöer

Socialnämnden i Torsås kommun bedriver tillsynsarbete för allmänna rökfria miljöer. Lag om Tobak och liknande produkter förbjuder enligt kap 6 § 2 rökning i vissa offentliga miljöer och gemensamhetslokaler, inkl. lokaler för skol- och barnomsorg, hälso- och sjukvård, allmänna färdmedel, restauranger och serveringsställen, hotell och annat tillfälligt boende samt lokaler dit allmänheten har tillträde. Förbudet omfattar också entréer till de lokaler som allmänheten har tillträde till. Samverkansavtalet med Nybro kommun omfattar även detta uppdrag som sköter tillsynen i Torsås kommun samt administrerar vid behov ut information till berörda verksamheter.

Försäljningsställen av folköl, tobak, receptfria läkemedel, E-cigarettor och tobaksfria nikotinprodukter i Nybro, och Torsås.

I kommunerna finns det för närvarande 22 stycken försäljningsställen (Nybro 14 st, Torsås 8 st), Tillsynsfrekvensen i Torsås kommun ska vara minst 1 besök yttre tillsyn per år, inre tillsyn kommer kontinuerligt ske över året.

Dokumentation

Genom att dokumentera tillsynen i tillsynsprotokoll ökar värdet på den insamlade informationen och kommunens möjligheter att vidta administrativa åtgärder blir bättre. Användandet av tillsynsprotokoll ger en likformighet i tillsynen och gör den jämförbar och mer rättssäker. Återkoppling till försäljningsstället sker alltid genom att sända ut en kopia av protokoll efter genomförd tillsyn oavsett om allt varit i sin ordning eller ej.

Avgifter för Tillsyn och tillstånd.

Arbetet som krävs för att tillsynsplanen ska uppnås är avgiftsfinansierad. Fakturering sker enligt kommunfullmäktige i Torsås kommun beslutade taxa. Avgiftssättningen sker genom timdebitering efter genomförd kontroll.

Den fakturerade tiden beräknas enligt schablon baserat tillståndstyp, se vidare taxan som finns att läsa på Torsås kommuns hemsida.

För Socialnämnden i Torsås kommun
Stefan Löfhede, Alkohol- och tobakshandläggare